

Nr 201.

Av herr **Lindman m. fl.**, om anvisande av ett statens skogsodlingsanslag.

I proposition nr 134 till 1930 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att

a) godkänna vissa av föredragande departementschefen tillstyrkta grunder för understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet inom område, varå skogsvårdslagen ägde tillämpning, av företag, som avsågo skogsodling eller annan åtgärd för vinnande av ändamålsenlig skogsproduktion å vissa marker med otillfredsställande skogstillstånd; samt

b) till sådant understödjande anvisa för budgetåret 1930/1931 under benämning statens skogsodlingsanslag ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Denna proposition bifölls av riksdagen med viss mindre jämkning beträffande grunderna för statsbidrags utgående.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har föreslagits, att för budgetåret 1931/1932 måtte till nämnda understödsverksamhet under benämning statens skogsodlingsanslag anvisas anslag med ett till 400,000 kronor nedsatt belopp.

Enligt vår mening föreligga emellertid ej tillräckliga skäl för en dylik nedsättning i anslaget, utan anse vi, att till ifrågavarande ändamål bör för budgetåret 1931/1932 anvisas minst samma belopp som för löpande budgetåret eller 600,000 kronor.

Till stöd för denna mening tillåta vi oss till en början erinra om de förutsättningar, varunder vid 1930 års riksdag beslut fattades om anordnande av ifrågavarande understödsverksamhet.

Förslag om anvisande av ifrågavarande anslag väcktes först i två lika lydande motioner vid 1928 års riksdag (I: 46 och II: 44), däri hemställdes, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående statens medverkan vid skogsodling av sådana kala, till skogsbörd tjänliga marker, för vilka skogsodlingsskyldighet enligt gällande skogslagar ej kunde åläggas markägaren. Därjämte hemställdes i en tredje vid samma riksdag väckt motion (II: 45), att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta med hänsynstagande till vad i motionen anförts verkställa utredning och för riksdagen snarast möjligt framlägga förslag till genomgripande åtgärder för den svenska skogsmarkens rationella utnyttjande till skogsbörd. Med anledning av nämnda motioner anhöll riksdagen i skrivelse den 1 juni 1928, nr 329,

om verkställande av utredning rörande de åtgärder, som kunde vara erforderliga för vinnande av det i motionerna avsedda syftet samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Den begärda utredningen uppdrogs åt särskilt tillkallade sakkunniga (1928 års skogsvårdskommitté), som avgåvo betänkande i ämnet den 1 november 1929. I betänkandet framlade kommittén förslag om anordnande av en statlig bidragsverksamhet för ifrågavarande ändamål av väsentligen samma innebörd som det i propositionen nr 134 till 1930 års riksdag ineffattade förslaget. I betänkandets motivering verkställde kommittén en ingående beräkning angående det belopp, vartill statens utgifter för ändamålet vid genomförande av kommitténs förslag skulle uppgå, och uppskattade kommittén sagda belopp till cirka 39.5 miljoner, därav cirka 7.9 miljoner beräknades motsvara statens kostnader för bidragsverksamhetens handhavande och lämnande av understöd för vidmakthållande av med statsbidrag uppdragna plantskogar. I samband med denna beräkning framlade kommittén en plan över den omfattning, vari statsanslag årligen borde anvisas till ifrågavarande ändamål, och anförde kommittén i detta avseende:

Från nationalekonomisk och social synpunkt vore synnerligen önskvärt, att de åtgärder för ökad skogsproduktion, varom här vore fråga, så skyndsamt som möjligt komme till utförande. Med den organisation för bidragsverksamhetens handhavande, som kommittén föreslagit, torde, under förutsättning att erforderliga medel ställdes till förfogande för ändamålet och intresset för verksamheten bland landets skogsägare bleve tillräckligt omfattande, möjlighet föreligga att under en tidrymd av cirka 15 år i stort sett utföra de arbeten, vartill enligt kommitténs förslag statsbidrag finge utgå. Det belopp, som vid tillämpande av en dylik plan årligen borde anvisas till statsbidrag, uppginge följaktligen till cirka 2 miljoner kronor. Härtill komme statens andel i de kostnader, som årligen erfordrades för bidragsverksamhetens handhavande samt för vidmakthållande av med statsbidrag uppdragna plantskogar, vilken andel beräknats till 25 procent av bidragsbeloppet. Totala beloppet av det statsanslag, som årligen borde anvisas till ifrågavarande ändamål, utgjorde sålunda cirka 2.5 miljoner kronor.

Kommittén ansåge sig emellertid ej böra ifrågasätta, att ett anslag å nyssangivna belopp ställdes till förfogande för ändamålet redan vid verksamhetens igångsättande. Det torde vara nödvändigt, att de bidragsbeviljande myndigheterna lämnades visst rådrum för beredande av nämnda verksamhet, innan denna gäves en sådan omfattning, som nyss berörts. Det vore sålunda uppenbart, att viss tid erfordrades för anskaffande av behövt skogsodlingsmaterial, för anställande av nödig personal samt för verksamhetens ändamålsenliga organiserande i övrigt. Enligt kommitténs uppfattning torde den härför erforderliga tiden kunna beräknas

till cirka tre år. Under denna organisationsperiod torde anslag böra utgå till statsbidrag för här avsett ändamål med successivt ökade belopp.

Beträffande första verksamhetsåret föreslog kommittén, att till ändamålet skulle anvisas ett anslag å 600,000 kronor eller samma belopp, som föreslogs i propositionen nr 134 till 1930 års riksdag.

I sistnämnda proposition framhöll föredragande departementschefen, att han ej fann anledning till erinran mot den av kommittén verkställda beräkningen av det belopp, vartill statens totala utgifter för ändamålet kunde komma att uppgå, samt tillade, att det måste anses synnerligen önskvärdt, att de åtgärder för ökad skogsproduktion, varom här vore fråga, så skyndsamt som möjligt komme till utförande. Med hänsyn till de begränsade möjligheterna att anskaffa lämpligt skogsodlingsmaterial för de betydande arealer, som borde bliva föremål för sådan odling, samt vikten att ifrågavarande arbeten planlades och utfördes med största möjliga omsorg ansåg emellertid departementschefen den tid av 15 år, som kommittén beräknat för arbetenas utförande, vara väl kort. Sannolikt komme, framhöll departementschefen, i betraktande jämväl av arbetenas omfattning att för ändamålet åtgå en avsevärt längre tidrymd. Någon närmare uppskattning av denna tidrymd verkställdes emellertid ej i propositionen. Departementschefen betonade i samband härmed, att arbetenas utförande vore beroende av det intresse, som vederbörande skogsägare komme att visa för den ifrågasatta bidragsverksamheten.

Berörda av departementschefen gjorda uttalanden lämnades av 1930 års riksdag utan erinran.

Av statsverkspropositionen till årets riksdag framgår, att skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet i uppgifter till centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund beräknat behovet av anslag till ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår till 607,000 kronor, att centralrådet under åberopande härav hemställt, att för sagda budgetår till ändamålet måtte anvisas ett anslag å 600,000 kronor samt att denna hemställan tillstyrkts av de i ärendet hörda myndigheterna, domänstyrelsen och statskontoret.

Föredragande departementschefen har emellertid för sin del förordat, att anslaget för nästkommande budgetår skulle utgå allenast med 400,000 kronor, och har detta förslag såsom förut nämnts följts i statsverkspropositionen. Till stöd för förslaget har departementschefen erinrat, att understödsverksamheten påbörjats först med ingången av kalenderåret 1931, samt vidare anfört, bland annat:

Att döma av de i december 1930 inkomna ansökningar om statsanslag för 1931 komme verksamheten inom flera län endast obetydligt i gång under den närmaste tiden, och de för 1931 beräknade anslagsbeloppen, tillhoppa 600,000 kronor, torde allenast till viss del komma till användning under året. Anledning funnes att räkna med förefintligheten av en behållning vid ingången av 1932 till belopp av ungefär 300,000 kronor. Med

hänsyn härtill och då hållpunkter ännu saknades för ett närmare bedömning av det verkliga anslagsbehovet för nästa budgetår, torde förevarande anslag, som hade natur av reservationsanslag, kunna för budgetåret 1931/1932 uppföras till ett lägre belopp än för 1930/1931.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att statsmakterna vid anordnandet av ifrågavarande understödsverksamhet förutsatt, att de åtgärder för ökad skogsproduktion, som verksamheten avsåge att främja, borde så skyndsamt som möjligt komma till utförande. Då dessa åtgärder åsyfta att i nöjaktigt skogsproduktivt skick försätta marker, som äro lämpade för skogsbörd men som för närvarande antingen ligga helt kala eller äro bevoxna med glesa och oväxtliga eller eljest mindervärdiga skogsbestånd, följer ock av sakens natur, att åtgärderna böra vidtagas så snabbt som omständigheterna överhuvudtaget medgiva. På sätt 1928 års skogsvårdskommitté framhållit, kan emellertid en mera omfattande statlig bidragsverksamhet för främjande av dylika åtgärder ej igångsättas omedelbart utan kräver en viss förberedelsetid. Behövt skogsodlingsmaterial måste sålunda anskaffas, nödig personal för verksamhetens handhavande anställas samt behövtliga organisationsåtgärder i övrigt vidtagas. Härtill kommer, att erforderligt intresse för verksamheten måste väckas och vidmakthållas i mycket vida kretsar bland landets skogsägare.

Härav framgår, att redan under de första åren av verksamhetens utövande anslag till ifrågavarande ändamål bör anvisas i sådan omfattning, att de bidragsbeviljande myndigheterna, skogsvårdsstyrelserna och skogs-sällskapet, bliva i stånd att vidtaga erforderliga förberedelser för verksamhetens effektiva bedrivande samt att intensivt arbeta för höjande av skogsägarnas intresse för verksamheten. För ett lyckligt resultat av denna synes med andra ord nödvändigt, att anslagsanvisningen till ifrågavarande ändamål redan från början sker efter en viss plan, åsyftande understödsverksamhetens successiva utbyggande till en omfattning, som i stort sett motsvarar det föreliggande understödsbehovet.

Från denna utgångspunkt är det uppenbarligen ej tillfredsställande, att, såsom statsverkspropositionen åsyftar, anslag till ifrågavarande ändamål skulle, i strid mot vad vid verksamhetens planläggning förutsatts, för andra verksamhetsåret anvisas med väsentligt lägre belopp än för det första. Även om, såsom departementschefen antagit, å det för första året anvisade anslaget skulle uppkomma viss behållning, som med hänsyn till anslagets natur av reservationsanslag skulle få disponeras för verksamheten under det andra året, samt till följd härav sammanlagda beloppet av de medel, som för detta år skulle stå till disposition, trots den i propositionen föreslagna nedsättningen av anslaget skulle överstiga det för första året tillgängliga anslagsbeloppet med cirka 100,000 kronor, är denna ökning i de för ändamålet disponibla medlen enligt vår mening alltför blygsam. En dylik njugghet i anslagsanvisningen till ifrågavarande verk-

samhet kan befaras medföra, att skogsvårdsstyrelserna ej våga fullfölja av dem planerade anstalter i fråga om anläggning eller utvidgning av plantskolor eller fröklängningsanstalter eller andra åtgärder för anskaffande av skogsodlingsmaterial samt att ej heller erforderlig personal för verksamheten kan anställas. Berörda förhållande torde även hava till följd, att bedrivandet av en effektiv propaganda bland skogsägarna för igångsättande av här avsedda arbeten väsentligt försvåras eller omöjliggöres. Det stora intresse för produktivgörande av ifrågavarande kala och vanhävdade skogsmarker, som från alla håll förspordes vid framläggande av 1928 års skogsvårdskommittés betänkande i ämnet, kan sålunda genom en alltför stram politik i fråga om anvisande av anslag till ändamålet förkvävas eller dödas och hela denna viktiga fråga sålunda väsentligen ställas på framtiden.

Vi vilja erinra, att genom igångsättande i större omfattning av sådana skogsodlings- och skogsvårdsarbeten, varom här är fråga, ett stort antal nya arbetstillfällen skapas och att ett verksamt understöd från statens sida av dylika arbeten alltså innebär ett värdefullt medel att minska den alltmera hotande arbetslösheten i landet. Även bör uppmärksammas, att ifrågavarande statsunderstöd i främsta rummet kommer landets jordbrukare till godo och sålunda är ägnat att medföra någon lättnad i det svåra betryck, som för närvarande tynger vår modernäring.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte för budgetåret 1931/1932 under benämning statens skogsodlingsanslag anvisa ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1931.

Arvid Lindman.

<i>P. Nilsson,</i> Bonarp.	<i>E. O. Magnusson.</i>	<i>David Pettersson,</i> Bjälbo.
<i>John Jönsson,</i> Boa.	<i>Joh. G. Svensson.</i>	<i>Gunnar Persson.</i>
<i>Sig. A. Carlsson.</i>	<i>Arthur Gustafson</i> i Kasenberg.	<i>Sven Persson.</i>
<i>P. S. Hedlund.</i>	<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>Otto Järte.</i>
<i>Lennart Johansson.</i>	<i>Edvin Leffler.</i>	<i>Emil Bengtsson.</i>
<i>Erik Nordkvist.</i>	<i>Linus Andersson.</i>	<i>G. A. Björkman.</i>
<i>Erik W. Ljung.</i>	<i>Karl Wirsell.</i>	<i>E. Eurén.</i>
<i>N. E. Nilsson.</i>	<i>Nils Persson.</i>	<i>Fabian Lilliecreutz.</i>
<i>Nils Nilsson.</i>	<i>Carl Arv. Anderson.</i>	<i>Adolf Wallerius.</i>

<i>Per Rudén.</i>	<i>Nils V. Sandström</i> i Nyland.	<i>P. M. Olsson.</i>
<i>Edvard Lithander.</i>	<i>Ivar Anderson.</i>	<i>Emanuel Björck.</i>
<i>C. O. Johanson.</i>	<i>Nils Holmström.</i>	<i>Birger Christenson.</i>
<i>H. Lundström.</i>	<i>Axel Wachtmeister.</i>	<i>Sten Waldem.</i>
<i>Erik Laurén.</i>	<i>Ad. Wiklund.</i>	<i>Bj. Holmgren.</i>
<i>Ernst Aronson.</i>	<i>Erik Nygren.</i>	<i>Nils Månsson.</i>
<i>Fredrik Sandwall.</i>	<i>Harry Weibull.</i>	<i>Birger Petersson.</i>
<i>Thore Alströmer</i>		<i>Gustaf Olson,</i> Torsby.